

Bemesten 'uitgestelde maaidatum land'

Wachten na eerste snede

Uitgestelde maaidatum is een populaire maatregel in het weidevogelbeheer. Het vermindert de verstoring en vergroot het broedsucces. Maar bij veel veehouders is het minder populair. Ze verwachten hergroeivertraging, en het levert veel structuurrijk, matig verteerbaar gras op, wat in grote hoeveelheden slecht inpasbaar is op een hoogproductief melkveebedrijf. Van de Kringloopboeren in Midden-Delfland kwam de vraag of een vermindering van de voorjaarsbemesting dit kan verbeteren.

Jan de Wit, Anne Jansma en Nick van Eekeren
Louis Bolk Instituut

Bij uitgestelde maaidatum op agrarisch land is vaak bemesting met organische mest uit ruige stalmest of drijfmest toegestaan. Op veen, klei op veen en klei levert de bodem echter al zoveel stikstof dat een uitgestelde maaidatum een hele zware snede oplevert. Bij de Kringloopboeren in Midden-Delfland leefden onder andere de vragen: geeft zo'n zware snede hergroei-problemen bij het gewas en kan de bemesting juist niet beter ná de eerste snede gegeven worden? Hiervoor zijn in 2017 bij melkveehouder in Midden-Delfland John van der Winden vier behandelingen in vier herhalingen aangelegd.

- A) Uitgestelde maaidatum zonder bemesting voor eerste snede – totaal bemesting: 150 kg N per jaar.
- B) Uitgestelde maaidatum zonder bemesting voor eerste snede, maar met extra bemesting voor latere snedes – totaal bemesting: 205 kg N per jaar.
- C) Uitgestelde maaidatum met halve bemestingsgift voor eerste snede – totaal bemesting: 205 kg N per jaar.

Andere effecten organische mest

Naast het effect op opbrengst, voederwaarde en hergroeivertraging heeft organische mest ook invloed op het onderhoud van de pH, strooisel voor nestbouw en op regenwormen. Organische mest heeft op gronden met een lage pH over het algemeen een pH-verhogend effect. Hiervoor maakt het niet zoveel uit wanneer de mest wordt toegediend en dat kan dus ook na de eerste snede plaatsvinden. Voor strooisel voor nestbouw is het belangrijk dat het vóór de eerste snede wordt toegediend. Organische mest is ook belangrijk voor regenwormen – vanwege het onderhoud pH maar ook directe (mest zelf) en indirecte (via gewasresten) voedselvoorziening van de regenwormen. Of hier specifiek de aanwending van mest voor de eerste snede noodzakelijk is, is niet bekend. Sterker nog, hongerige regenwormen lijken in het voorjaar meer risico te nemen om bovengronds voedsel te zoeken waardoor ze beter beschikbaar zijn voor weidevogels.

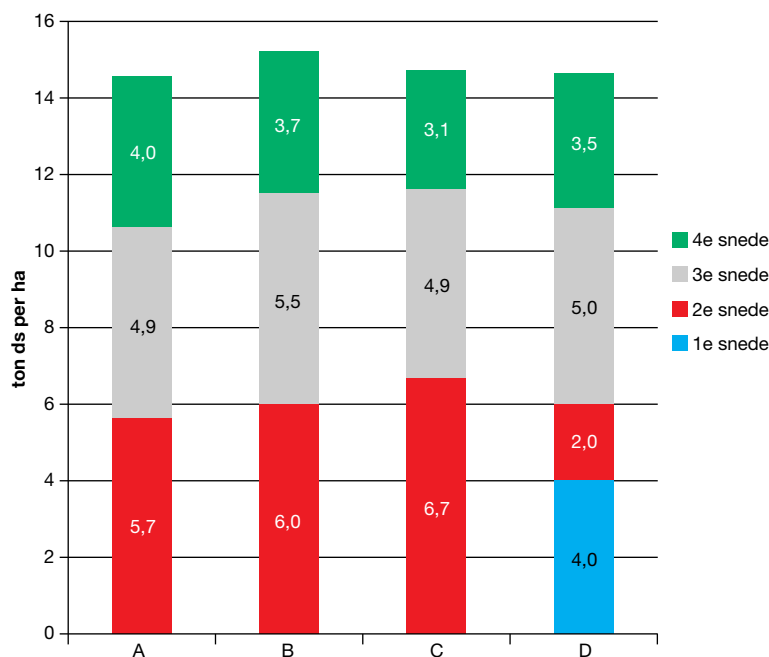

■ Ruige stalmest

Bij uitgestelde maaidatum is bemesting met ruige stalmest of drijfmest vaak toegestaan. Foto: Twan Wiermans

FIGUUR 1 DROGESTOFOPBRENGSTEN

Drogestofopbrengsten van de verschillende bemestingsvarianten per snede.

D) Normaal beheer: één snede extra (begin mei) – totaal bemesting: 300 kg N per jaar. Normaal zal bij uitgestelde maaidatum de halve bemesting voor de eerste snede met ruige mest of drijfmest worden gegeven. Voor de proef is, vanwege de mogelijkheid tot nauwkeuriger werken, alle bemesting in de vorm van KAS gegeven.

Opbrengst nauwelijks verschillend

In figuur 1 is te zien dat de totale drogestofopbrengst nauwelijks verschilt tussen de behandelingen (de verschillen zijn niet significant). Er is dus nauwelijks hergroei-ertraging

kwaliteit blijkt ook niet zinvol: het eiwitgehalte van variant C in de tweede snede ligt iets hoger, maar dit verschil is niet significant en het blijft op een erg laag niveau (117 g ruw eiwit per kg ds).

De gemiddelde voederwaarde van de controle (variant D) ligt duidelijk hoger dan die van de andere varianten (Tabel 1). Dit is vooral een gevolg van de veel hogere waarden in de eerste en tweede snede, door het maaien van een jonger gewas. Maar ook in de derde snede zijn de voederwaardes hoger dan bij de meeste andere varianten, mogelijk als gevolg van n-ijleffecten van de hogere bemesting en het

zorgt voor een duidelijk hogere voederwaarde-opbrengst per jaar, van circa 700 kg ruw eiwit (Tabel 2), maar de overige verschillen zijn beperkt. De resultaten worden sterk beïnvloed door de zware derde snede, die pas begin augustus is gemaaid. Desondanks kan er een aantal conclusies worden getrokken voor veen en voor klei op veen met een hoog stikstof-leverend vermogen.

CONCLUSIES

- Niet bemesten vóór de eerste snede bij een uitgestelde maaidatum zorgt ervoor dat er 1 ton ds per ha minder aan matig verteerbaar en eiwitarm gras hoeft te worden binnengehaald.
- Bemesten vóór de eerste snede leidt bij uitgestelde maaidatum niet tot duidelijk hogere voederwaardes.
- Er was nagenoeg geen hergroei-ertraging na de uitgestelde maaidatum vergeleken met de controle waar in die tijd twee snedes gemaaid zijn.
- Bij de uitgestelde maaidatum kan de mestgift daarom beter worden gegeven na de eerste snede, voor de beste kans op een hogere eiwit-opbrengst. ✓

TABEL 1 GEMIDDELDE VOEDERWAARDE (PER KG DS)

Gemiddelde voederwaarde (per kg ds) van de verschillende bemestingsvarianten.

Variant	VEM	DVE	Ruw eiwit
A	784	66	134
B	794	68	140
C	777	69	149
D	875	86	181

TABEL 2 TOTAALOPBRENGST (KG PER HA PER JAAR)

Totaalopbrengst (kg per ha per jaar) van de verschillende bemestingsvarianten.

Variant	VEM	DVE	Ruw eiwit
A	11335	947	1931
B	12056	1032	2126
C	11443	1011	2189
D	12761	1259	2627

Bemesten vóór eerste snede is niet zinvol voor een betere voerkwaliteit

te zien. De varianten A en B, met uitgestelde maaidatum en zonder mest voor de eerste snede, geven geen lagere opbrengst in de latere snedes dan de controle (variant D) die vaker gemaaid is of variant C (die wel enige mest voor de eerste snede heeft gekregen). Bemesten vóór de eerste snede voor een betere voer-

jonger maaien. In de derde snede is wel een duidelijk bemestingseffect zichtbaar. Een lagere opbrengst en/of een lager eiwitgehalte zorgt ervoor dat de ruweiwitopbrengst van variant A ruim 150 kg per ha lager ligt dan bij de overige varianten. De combinatie van een hogere bemesting en frequenter maaien (variant D)